

Л.Л. Веремюк,
кандидат педагогічних наук,
Уманський державний педагогічний університет імені П. Г. Тичини

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У НІМЕЧЧИНІ

Ключові слова: іншомовна компетентність, студенти, Німеччина.

Полікультурність сучасного суспільства зумовила посилення уваги до вивчення іноземних мов, поставила питання їх диверсифікації, перегляду підходів до їх викладання, а також і до розвитку нових концепцій мовної та іншомовної освіти у зв'язку із новим баченням мети навчання в контексті загальноєвропейської багатомовності.

Аналіз актуальних досліджень засвідчив, що окремі питання іншомовної компетентності сучасних фахівців висвітлено у працях вітчизняних (З. Дмитровський, О. Сербенська, О. Пономарева, А. Яковець, та ін.) та німецьких дослідників (Л. Вайсбергер, В.Вінтерштайнер, Г.-Ю. Крумм, К. Фогель та ін.). Характеристику компетентностей в освітніх системах зарубіжних країн та України здійснили такі вітчизняні науковці, зокрема О. Овчарук, О. Пометун, О. Локшина, О. Савченко, Е. Зеєр та ін.

Методологія. При написанні тез доповіді нами було використано теоретичний та конкретно-пошуковий методи дослідження.

Німеччина посіла друге місце у переліку країн привабливих для іноземних студентів, випередивши Канаду та Австралію. 300 тисяч студентів з інших країн, що зараз навчаються на німецькій землі, зробили і роблять свій вагомий внесок у зростання популярності Німеччини за кордоном. За задумом уряду Німеччини, до 2020 року кількість таких студентів має сягнути або перевищити 350 тисяч, бо Німеччина сама зацікавлена у цьому як в економічному так і в науковому та зовнішньополітичному відношенні. Щороку МЗС Німеччини витрачає сім з половиною мільйонів євро на STIBET - програму стипендій та допомоги іноземним студентам, що здобувають вищу освіту у Німеччині, аби полегшити інтеграцію студентів-іноземців у німецьке

суспільство. Виявилось, що більшість опитаних університетів понад половину своїх видатків у розвиток культури доброзичливості до іноземців фінансують саме зі згаданої програми.

У цьому контексті керівниця Німецької академічної служби обміну Маргрет Вінтермантель зауважила, що ще ніколи у німецьких ВНЗ не спостерігалася така кількість іноземців, як зараз. "Кожний другий випускник залишається після здобуття освіти, принаймні на деякий час, у Німеччині. Іноземні випускники цілком добре інтегровані у німецький ринок праці. Це - вкрай позитивна ознака, адже провідні іноземні фахівці посідають досить вагоме місце у німецькій вищій освіті... Таланти з усього світу з'їжджаються до Німеччини", - наголосила Вінтермантель[2].

Введення єдиних вимог та критеріїв оцінювання рівня знань німецької мови стали ефективними інструментами проведення «мовної» політики в державі та у представництвах Гете-Інституту і Німецької служби академічних обмінів (DAAD) у різних країнах світу. Так, критеріями оцінювання іншомовної компетентності іноземних абітурієнтів на складання іспиту (DSH) стали: читання та розуміння прочитаного тексту; аудіювання та рівень розуміння почутої інформації; писемне мовлення (письмо, навички роботи з науковим текстом німецькою мовою (написання офіційних листів, складання звітів тощо)) та усне мовлення (говоріння, комунікація).

У 1996 році на 23-й освітній конференції «Німецька мова як іноземна та студентські контингенти Німеччини» за участі представників Асоціації з вивчення німецької мови в країні та DAAD було зазначено, що лише фундаментальна фахова підготовка спеціалістів та введення мовних курсів вивчення німецької мови як для вітчизняних, так і для іноземних студентів стане запорукою успіху в міжнародній конкурентній боротьбі [3]. У 1998 році у своїй доповіді «Німецька мова як іноземна для іноземних студентів та науковців» К. Боде зазначив, що існуючий іспит на знання німецької мови (DSH) є недосконалим. Він розроблений переважно для іноземних абітурієнтів та не враховує потребу більшості академічної спільноти

[1]. Тому з метою підвищення рівня інтернаціоналізації між університетами німецькомовних країн світу, гарантування об'єктивності, достовірності, обґрунтованості та правдивості результатів тестування та узгодженості з вимогами до випробувань американського тесту на знання англійської мови «TOFEL» за ініціативи DAAD, заочного університету міста Хаген, Гете-Інституту, Рурського університету Бохума, Центру ім. Карла Дуйсбурга та представників Постійної конференції міністрів культури федеративних земель, Міністерства освіти і досліджень країни, Постійної конференції ректорів вищих навчальних закладів Німеччини та Асоціації з вивчення німецької мови було представлено проект іспиту на знання німецької мови як іноземної «Тест на знання німецької мови як іноземної, Тест ДаФ» («Test für Deutsch als Fremdsprache, TestDaF») [4].

«ТестДаФ» було розроблено для таких представників академічної спільноти: іноземних студентів вищих навчальних закладів, які мають на меті пройти повний курс навчання або бажають продовжити освіту в Німеччині, розпочату на Батьківщині; фахівців та науковців, які планують підвищити кваліфікаційний рівень у вищому навчальному закладі Німеччини й бажають перевірити рівень знань з німецької мови; усіх громадян, яким необхідно документально засвідчити рівень знань німецької мови для подальшої професійної діяльності [5].

На підставі теоретичного аналізу проекту «ТестДаФ: концепція, розвиток, перспективи» нами було складено таблицю «Рівні володіння німецькою мовою за вимогами іспиту «ТестДаФ»: порівняльна характеристика зі «Загальноприйнятими європейськими стандартами володіння іноземними мовами (ЗЄСВІМ)», що дало змогу визначити критерії та характеристики рівня знань з німецької мови для абітурієнта та порівняти ці вимоги із «Загальноприйнятими європейськими стандартами володіння іноземними мовами» й іспитом (DSH) .

Відповідно до вимог іспиту (DSH) розрізняють три рівні володіння мовою: рівень 3 (TDN 3), що відповідає рівню B2 (за «ЗЄСВІМ») та DSH 1 (за

«ТестДаФ»); рівень 4 (TDN 4), що відповідає рівню C1 та DSH 2 відповідно; рівень 5 (TDN 5), що відповідає рівню C2 та DSH 3 відповідно. Причому TDN 5 є найвищим рівнем. Нижче за рівень TDN 3 цього іспиту не диференціює знання. Кожен рівень та його складові (читання, аудіювання, письмо, говоріння) оцінюються окремо, щоб надати детальний опис знань з німецької мови, результати екзамену з цих мовних навичок зазначаються в сертифікаті окремо[6].

У 2000 році згідно з рішенням Конференції ректорів вищих навчальних закладів Німеччини щодо оцінювання «мовного» іспиту «ТестДаФ» особи, які досягли у чотирьох його частинах (говоріння, письмо, аудіювання та читання тексту) рівня TDN 5 та TDN 4 (C1/ DSH 2), допускаються до навчання у вищих навчальних закладах країни без будь-яких обмежень. При цьому було проголошено, що «ТестДаФ» є аналогом «іспиту з німецької мови для іноземних абітурієнтів» (DSH) [4; 5].

Отже, нами здійснено аналіз вимог щодо рівня володіння німецькою мовою за вимогами іспиту «TestDaF» та ЗЄСВІМ. Проаналізовано результативність прийнятих заходів щодо покращання рівня знань з німецької мови іноземними абітурієнтами та студентами вищих навчальних закладів країни.

Список використаних джерел

1. Bode C. Deutsche und europäische Förderprogramme/ Christian Bode, Siegbert Wuttig / DAAD. Studieren in Europa mit ERASMUS: Zehn Jahre Bildungsprogramm der Europäischen Union 1987 – 1998, 1998. – Bonn : DAAD. – S. 14-24.
2. Deutscher Akademischer Austauschdienst & Stifterverband für die Deutsche Wissenschaft. Internationales Hochschulmarketing. DOK & MAT 35, 1999. – Bonn : DAAD & Stifterverband. – 36 s.
3. Deutscher Akademischer Austauschdienst. Wissenschaftweltoffen. Internationalität von Studium und Forschung in Deutschland, 1996. – Bielefeld: Bertelsmann. – 57 s.
4. Konsortium für das TestDaF-Projekt. TestDaF: eine Zwischenbilanz (November,

1998) // Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht, 1998. – № 4/3. – 22 s.

5. Rüdiger G. TestDaF: Stand der Entwicklung und einige Perspektiven für Forschung und Praxis / Grotjahn Rüdiger, Karin Kleppin, 2000. [Die elektronische Ressource]. – Das Regime des Zugriffes : [http:// www.testdaf.de](http://www.testdaf.de)
6.<http://naub.oa.edu.ua/2012/kryteriji-otsinyuvannya-inshomovnoji-kompetentnosti-inozemnyh-studentiv-u-nimechchyni-za-vymohoyu-ispytiv-dsh-testdaf-porivnyalnyj-analiz/>